

vergadering **C187 – ECO23**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 29 maart 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de verkleinende kloof tussen het aantal starters en stoppers - 1444 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de toenemende leegstand van handelspanen in stedelijke centra - 1381 (2011-2012)	7
Vraag om uitleg van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de noodtoestand in de sector van de zonne-energiebedrijven - 1363 (2011-2012)	10
■	

Waarnemend voorzitter: Jan Laurys

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de verkleinende kloof tussen het aantal starters en stoppers - 1444 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Sinds 2007 is de kloof tussen de startende ondernemingen en ondernemingen die werden stopgezet of failliet gingen, behoorlijk verkleind. Dat blijkt alleszins uit een onderzoek van 14 februari 2012 van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) op basis van cijfermateriaal van het handelsinformatiebureau Coface Services Belgium.

In 2006 waren er nog 33.383 starters meer dan stopgezette of failliete bedrijven. Dat aantal daalde in 2011 tot 17.877. Het aantal startende ondernemingen is sinds 2007 afgenomen, terwijl het aantal stopzettingen en faillissementen sinds dat jaar gestegen is met ongeveer 33 procent. Voor privépersonen is de toestand nog erger: in 2009 waren er meer stopzettingen en faillissementen bij de privépersonen dan er starters waren. Er was dus een netto krimp. Ook voor 2012 zijn de vooruitzichten allesbehalve rooskleurig. Het NSZ roept dan ook op tot een tweesporenbeleid dat enerzijds zorgt voor meer starters, maar anderzijds ook actieve ondernemers meer kansen biedt om te overleven.

De grote schuldige is de economische crisis die sinds 2008 lelijk huishoudt. Toch zien we ook in het relatief positieve jaar 2011 de kloof verkleinen. Starters lijken bovendien zwaarder getroffen te worden door de crisis: in 2011 waren 37 procent van de gefailleerde bedrijven immers jonger dan vijf jaar. De overlevingsgraad na vijf jaar voor startende bedrijven is van 54 procent in 2000 opvallend gestegen tot 66,28 procent in 2005.

De huidige crisis dreigt deze positieve opgang echter terug te dringen. In een gezonde economie neemt het aantal ondernemingen immers toe en verkleint de kloof tussen starters en stoppers niet. Ook internationaal gezien scoort Vlaanderen onvoldoende: in 2010 was 3,6 procent van de beroepsbevolking actief bezig met het opstarten van een onderneming tegenover een internationaal gemiddelde van 5,7 procent.

Anderzijds treft ook de vergrijzing Vlaanderen zwaar. Ruim 100.000 zelfstandigen zijn vandaag tussen 55 en 60 jaar oud. Daardoor dreigt de balans tussen starters en stoppers in de toekomst nog meer in negatieve zin te evolueren. We zien hetzelfde bij de werkzaamheidsgraad.

Bovendien is het dikwijls problematisch om geschikte opvolging te vinden. Het belang van meer en sterker ondernemerschap wordt onderschreven in onder meer de beleidsnota Economie 2009-2014 en het Pact 2020. De Vlaamse Regering erkent de uitdaging en lanceert steunmaatregelen om ondernemerstalent op te sporen en verder te begeleiden. Dit project ging van start op 1 september 2011 en zal twee jaar duren met een budget van 4,5 miljoen euro. Het plan bestaat uit twee luiken: enerzijds worden kandidaat-starters begeleid in de haalbaarheid van hun project, en anderzijds zijn er steunmaatregelen voor bepaalde doelgroepen. Concreet kan men als kandidaat-ondernemer vanaf 1 september 2011 terecht bij de lokale vestigingen van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) voor advies en begeleiding bij de opmaak van een haalbaarheidsstudie. Door de steun van de Vlaamse overheid betaalt de kandidaat-ondernemer hiervoor slechts het bedrag van 100 euro.

Minister-president, erkent u dit groeiend probleem? Wat is de stand van zaken van het steunproject rond ondernemerschap? Kunnen er al conclusies en aanbevelingen worden geformuleerd? Dit loopt nog maar heel kort, maar misschien zijn er toch al enkele zaken die we kunnen leren.

Een vlotte toegankelijkheid tot kapitaal is een van de cruciale factoren voor startende ondernemers. Volgens de Europese Commissie hebben we maar heel nipt een credit crunch gemist. In het begin van de crisis was dat een heel groot probleem, en nu blijft het zeker nog een aandachtspunt. Daarom werd onder andere de Winwinlening nog beter toegankelijk gemaakt voor starters en bestaat er sinds kort het project FINMIX van het Agentschap Ondernemen om de kapitaaldrempel voor ondernemers te verlagen. Bedoeling is dat een ondernemer een project kan voorleggen aan een panel van financieringsexperts. Iedere aanvraag ondergaat daarbij in principe vijf stappen, waarbij de panelsessie de vierde stap is. Een panel komt dan maandelijks bij elkaar om zich over de dossiers te buigen.

Minister-president, hoeveel dossiers werden er in de panelsessies van januari, februari en maart besproken? In welke mate gaat het om starters? Hoeveel dossiers bevinden zich momenteel in fase 1, 2 en 3? Zijn er al dossiers volledig afgerond? De derde fase is de nazorg.

Te weinig ouderen starten in Vlaanderen een eigen bedrijf op. Daarom werd op 1 september 2011 onder de naam 'Start 50+' een begeleidingsprogramma geïnstalleerd voor ouderen die een zaak willen beginnen. Het is de bedoeling om via ruime sensibilisering specifieke stimulansen te geven aan nieuw ondernemerschap bij 50-plussers via Neos vzw. Het project zou alle noodzakelijke voorwaarden voor een goede en kwalitatieve voorbereiding op de start van een zelfstandige activiteit op oudere leeftijd moeten scheppen. Wat is hiervan de stand van zaken? Wordt dit middel veelvuldig aangewend? Zijn er al resultaten?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Diependaele, u vraagt of ik het groeiend probleem van de verkleinende kloof tussen starters en stoppers erken. Meestal is een kloof die verkleint een positief gegeven. Spijtig genoeg is dat hier niet het geval. Hoe kleiner de kloof, hoe zorgbarender de situatie.

Mijnheer Diependaele, ik zal uw cijfermateriaal aanvullen met eigen cijfermateriaal.

Op basis van berekeningen van de Studiedienst van de Vlaamse Regering kan bevestigd worden dat de discrepantie tussen het aantal stopzettingen en het aantal nieuw opgestarte ondernemingen daalt. Uit de gegevens blijkt evenwel dat dit voornamelijk te wijten is aan het feit dat het aantal stopzettingen verhoudingsgewijs sneller toeneemt dan het aantal oprichtingen. De cijfers wijzen erop dat het aantal stopzettingen van 2005 tot 2011 gestegen is met 35,5 procent. In 2011 waren er 20.738 stopzettingen. Met 'stopzettingen' wordt bedoeld: gewone stopzettingen en faillissementen. In dezelfde periode steeg het aantal starters met 19,2 procent. In 2011 konden we 31.508 starters noteren in Vlaanderen. Een deel van deze evolutie is allicht te verklaren door de economische conjunctuur waarin we ons bevinden en een ander deel van de verklaring hangt samen met de vergrijzing van de ondernemerspopulatie: het aantal stopzettingen wegens pensioen neemt toe.

Een belangrijk positief signaal is in ieder geval dat uit gegevens van het bureau Graydon ook kan worden afgeleid dat er zich een verbetering voordoet in de overlevingsgraad – na vijf jaar – van de startende bedrijven. In 2009 was dat 66 procent, in 2010 70,1 procent, ondanks het hoge aantal faillissementen.

Als we ten slotte kijken naar de ondernemersgraad, dat is het aandeel ondernemers op de beroepsbevolking, kunnen we gerust stellen dat die in Vlaanderen continu op een hoog niveau ligt. In 2010 klokte hij af op 14,6 procent. Van onze buurlanden en de Scandinavische lidstaten moeten we enkel Nederland laten voorgaan met een aandeel van 15 procent. Niettemin is het van belang om deze evolutie in de toekomst te blijven monitoren. Dat zal gebeuren in het kader van het Actieplan Ondernemerschap en het Pact 2020.

Wat is de stand van zaken van het steunproject met betrekking tot ondernemerschap? Kunnen er al conclusies en aanbevelingen geformuleerd worden? Mijnheer Diependaele, u gaf in uw vraag al aan dat dit zich op een korte periode afspeelt.

Er zijn maatregelen getroffen, zowel voor meer als voor sterker ondernemerschap. Wij hebben in de voorbije periode verscheidene maatregelen genomen om kandidaat-starters en starters te ondersteunen en te versterken in hun ondernemerschap, maar tevens om ondernemers te wijzen op het belang van een tijdige voorbereiding van de overname van hun bedrijf. Het effect van al deze maatregelen zal evenwel slechts op langere termijn merkbaar zijn aangezien sommige maatregelen nog maar vrij recent opgestart zijn. U maakt daar zelf ook melding van.

De maatregelen gericht op prestarters werden gelanceerd op 1 september 2011. Het is de bedoeling om in het kader van een proefproject over een periode van twee tot drie jaar 2500 prestarters te coachen met het oog op de haalbaarheid van hun ondernemingsidee. Deze opdracht werd in het kader van een overheidsaanbesteding toegewezen aan een consortium bestaande uit UNIZO en Voka. Het project ‘Steun voor prestarters bij de opmaak van een haalbaarheidsstudie’ is na een trage opstartperiode, waarin onder andere nog aanwervingen moesten gebeuren, goed op kruissnelheid gekomen. In het project werd voor een adviestraject in een doorlooptijd van drie maanden voorzien. Bijgevolg werden de eerste adviesrapporten pas na drie maanden afgerond. Op datum van 29 februari 2012 waren er 252 dossiers geregistreerd. Hiervan zijn er 41 volledig afgerond. Door deze fase zijn er weinig resultaten beschikbaar van het project en kunnen er nog geen conclusies en aanbevelingen worden geformuleerd. Vanzelfsprekend wordt het project goed gemonitord door de dossierverantwoordelijken bij het Agentschap Ondernemen en zullen er wanneer nodig tussentijdse bijstellingen gebeuren. Wij zullen daar later op kunnen terugkomen.

U vraagt naar de stand van zaken van het project FINMIX van het Agentschap Ondernemen om de kapitaaldrempel voor ondernemers te verlagen. FINMIX heeft tot doel de ondernemer tijd te doen besparen in zijn zoektocht naar de juiste financieringsmix voor zijn risicovolle project. FINMIX richt zicht niet alleen tot startende ondernemingen maar ook tot gevestigde, groeiende ondernemingen en overnemers. In de zoektocht naar financiering focust FINMIX op dossiers waarbij ook risicokapitaal noodzakelijk is. Veel ondernemingen kunnen voor hun financiering een beroep doen op een banklening, al dan niet gecombineerd met overheidsmaatregelen zoals een Participatiefondslening of de waarborgregeling van de Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV). Voor ondernemingen met meer courante financieringsbehoeften biedt FINMIX geen boodschap. Voor degenen die een risicovol project willen opstarten en weten dat bankfinanciering onmogelijk de enige financiering is, kan FINMIX wel soelaas bieden.

Er vond al één panelsessie plaats, op 8 maart, waarbij drie dossiers werden voorgesteld. In januari en februari vonden de panelsessies geen plaats wegens nog onvoldoende dossiers. Van de drie dossiers zijn er twee kandidaat-starters en één gevestigde onderneming. Tot nu toe zijn er 37 contactnemingen geweest. Het betreft vragen van ondernemers via mail of telefoon over FINMIX. Op deze 37 contactnemingen hebben tien ondernemers zich aangemeld: vier gevestigde ondernemingen, die een nieuwe activiteit gaan starten; drie kandidaat-starters; drie starters die minder dan drie jaar actief zijn. Drie zijn er voor het panel verschenen; drie zijn hun ondernemingsplan aan het vervolledigen; twee hebben de nodige financiering gevonden; een is geen dossier voor FINMIX; met de laatste hebben we geen contact meer.

Van de 27 contactnemingen door bedrijven die niet zijn aangemeld, zijn er ondertussen 6 definitief stopgezet. De reden was dat het geen dossier voor het FINMIX was of dat een financiering door middel van voorgestelde maatregelen mogelijk was. Er staan nog 21 contactnemingen open. Of deze bedrijven effectief een dossier zullen indienen, is niet zeker.

Tot nu toe is geen enkel dossier afgerond. De drie ondernemers die voor het panel zijn verschenen, zullen deze week het evaluatieverslag ontvangen. Indien ze dat wensen, kunnen ze dan samen met de accountmanager verdere stappen bespreken.

Het project ‘Start 50+’ is eveneens in september 2011 van start gegaan. Om het project bekendheid te geven en kandidaat-ondernemers aan te trekken, is in de loop van de eerste

maanden in verschillende communicatieacties voorzien om ouderen te sensibiliseren, te informeren en te stimuleren. Inmiddels heeft Neos, de projectpromotor, al een aantal concrete acties uitgevoerd. Er is een folder uitgebracht. Er zijn infosessies voor professionele adviesverstrekkers gehouden en er is een website opgezet.

De trajectbegeleiding vertrekt vanuit een basisopleiding die uit vier thematische opleidings-modules bestaat. Die modules zullen in het najaar van 2012 worden georganiseerd. De werving is van start gegaan, maar is nog lang niet afgerond. De individuele trajectbegeleidingen van kandidaat-ondernemers zullen in een latere fase plaatsvinden. Ook wat dit project betreft, is het nog veel te vroeg om uitspraken over de resultaten of de effecten te doen.

Het agentschap zorgt voor de opvolging en de monitoring van de uitvoering van dit en andere projecten. Dit past in het Actieplan Ondernemerschap. Zodra de tijd wat verder is gevorderd, zullen we dit concreet kunnen bespreken en hier bepaalde conclusies uit kunnen trekken.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Geduld is een deugd waarop ik me nu wil beroepen. Ik heb alle begrip voor het gebrek aan bekendheid. Ik heb daar zelf trouwens ook op gewezen. Voor het overige zou ik nog twee positieve opmerkingen willen maken.

Ik vind het sterk dat we op een samenspel tussen meer ondernemerschap en sterker ondernemerschap inzetten. In mijn ogen is dit een van de fouten in een gedeelte van het beleid van de Europese Commissie. Enkele weken geleden hebben we het daar in deze commissie al over gehad. Ik weet niet meer of de minister-president toen aanwezig was. Dit punt is toen tijdens een of andere presentatie naar voren gekomen.

De Europese Commissie streeft ernaar ondernemingen in minder dan drie dagen en voor 100 euro te laten oprichten. Op zich klinkt dit heel mooi. Wat de administratieve vereenvoudiging betreft, zou dit een hele stap vooruit zijn. Ik vind het echter niet verkeerd eens na te denken alvorens een onderneming op te richten. Het is me steeds ontgaan waarom het nodig is een onderneming voor 100 euro en op drie dagen tijd op te richten. Dit is een streven van de Europese Commissie. Ik vind het in elk geval sterk dat wij niet enkel op meer ondernemerschap, maar ook op sterker ondernemerschap inzetten.

De coaching wordt wel degelijk enorm gewaardeerd. De ervaren ondernemers zien, waarschijnlijk ook een beetje uit ijdelheid, de kans hun ervaringen met jongeren te delen. Jongeren krijgen de kans ideeën op te doen en om coaching te krijgen. We moeten hier zeker op blijven inzetten.

Tot slot kan ik enkel opmerken dat we misschien later nog verder op die projecten zullen terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Voorzitter, ik wil nog even ingaan op een punt dat de heer Diependaele in zijn toelichting heeft aangeraakt, namelijk de sterke vergrijzing van de zelfstandigen.

De heer Diependaele heeft opgemerkt dat ongeveer 100.000 zelfstandigen tussen 55 jaar en 60 jaar oud zijn. Indien ik naar mijn eigen stad kijk, zie ik dat de mensen met een winkel allemaal ouder dan 50 jaar zijn. Ze hebben die winkel van hun eigen vader of moeder overgenomen. De jongere generatie wil die winkels echter niet overnemen. Binnen tien, vijftien of twintig jaar zal de vergrijzing nog toenemen.

Aangezien de vergrijzing zal toenemen, zal ook de leegstand nog toenemen. Ik vraag me af of het mogelijk zou zijn op dit vlak stappen te zetten. Ik weet dat dit niet gemakkelijk is. Er zouden beleidsmaatregelen moeten komen om de overname op een of andere manier te begeleiden. Dat zal in de toekomst in elk geval een groot aandachtspunt worden. We moeten tegen de vergrijzing van de middenstand ingaan. Er is natuurlijk geen gemakkelijke oplossing voor dit probleem.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: In de eerste plaats wil ik de heer Diependaele voor zijn reactie bedanken. Volgens mij beschouwen we het sterker ondernemerschap terecht als een beleidsprioriteit. Het aantal ondernemers is natuurlijk ook belangrijk. Als ze niet goed en niet duurzaam ondernemen, zijn we er niet veel mee dat er een groot aantal ondernemers is. Dit geldt zeker in het licht van bepaalde periodes. Het belang van dat sterker ondernemerschap is zeer duidelijk. De coaching is in dit verband een goede aanpak.

Mevrouw Fournier heeft terecht naar de problematiek van de vergrijzing verwezen. Veel ondernemers in Vlaanderen zijn na de Tweede Wereldoorlog of in de jaren 60 en 70 gestart. Die mensen bereiken nu een leeftijd waarop ze terecht en zo lang mogelijk van een verdiende rust en een pensioen kunnen genieten. Voor ons houdt dit echter een gigantische uitdaging in.

Vorig jaar hebben we met behulp van specifieke instrumenten inzake de ondersteuning en de subsidiëring een groot initiatief genomen met betrekking tot overnames en opvolgingen. We hebben tevens de problematiek van de opvolging in een ruimer verband geplaatst. De fiscaliteit, het burgerlijk recht, het erfrecht en dergelijke komen hierbij natuurlijk steeds om de hoek kijken. We benaderen echter alle directe familieleden.

We hebben op dit vlak een heel nieuwe benadering gelanceerd. Ik ben bereid daar op een ander moment eens tekst en uitleg bij te geven. Ik ben me in elk geval zeer goed bewust van de vergrijzing in de stad van mevrouw Fournier en in veel andere steden en gemeenten.

De heer Jan Laurys: Mevrouw Fournier, ik vind mensen tussen 50 en 60 jaar overigens nog niet zo heel oud. Die mensen hebben ook nog wel wat perspectieven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lydia Peeters tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de toenemende leegstand van handelspanden in stedelijke centra - 1381 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Voorzitter, minister-president, geachte leden, leegstaande handelsruimten werpen vaak een smet op de lokale handelskern, hebben een negatieve uitstraling ten aanzien van de buurt en de omliggende winkels en vergroten bovendien ook het onveiligheidsgevoel in de centra.

Uit recente cijfers van Locatus is gebleken dat de leegstand in de Vlaamse provincies tussen 2008 en 2011 verder is toegenomen. De problematiek is het grootst in de provincies Limburg en Antwerpen, met leegstandspercentages in 2011 van respectievelijk 8 en 8,2 procent. Volgens de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), zo schreef men op zaterdag 3 maart in een artikel in De Standaard, is de leegstand in België het afgelopen jaar gestegen tot 1,3 miljoen vierkante meter. UNIZO ziet vooral de ‘ondoordachte baanwinkels’ aan de rand van de stad als dé grote oorzaak voor de toenemende leegstand in de handelskernen. Zo staat het alleszins in het artikel.

Minister-president, met de winkelnota heeft de Vlaamse Regering verder willen inzetten op een kernversterkend beleid. Ter uitvoering daarvan schreef uw collega, minister Muyters, al een omzendbrief over de ruimtelijke inplanting en groei van de grootschalige detailhandel, die ook uitvoerig werd besproken in de commissie Economie. Van minister Muyters kregen we toen echter geen duidelijk antwoord op de vraag wat de Vlaamse Regering specifiek wil doen aan de toenemende leegstand in de centra. Voorbeelden uit de praktijk tonen nochtans aan dat er dringend nood is aan bijkomende acties en maatregelen.

In dat verband kan ik onder meer verwijzen naar de weekendeditie van De Standaard van 3 en 4 maart, waarin de situatie in het centrum van Maaseik werd beschreven. Er wordt gesteld dat “de kille leegstand” onstuitbaar opruikt. Tijdens de commissiebespreking van 16 februari 2012 heb ik zelf dat voorbeeld van Maaseik aangehaald, maar ook dat van een andere Maasgemeente, namelijk Maasmechelen. In Maaseik heeft men in de onmiddellijke nabijheid van de kern een nieuw winkelcentrum gebouwd, om die oude stadskern nieuw leven in te blazen. Het gevolg is echter dat de oude kern volledig is leeggelopen, maar het ook met de nieuwe kern niet goed gaat. Het gevolg is dat heel de middenstand daar erg ontevreden is.

Bij mijn weten is de projectoproep met betrekking tot gemeentelijke gevelrenovatie en renovatie van leegstaande handelspanden, die past binnen de beleidsnota ‘Winkelen in Vlaanderen’, zowat het enige initiatief dat de Vlaamse Regering concreet heeft genomen om de leegstandsproblematiek te bestrijden. Minister-president, op welke manier biedt het beleidskader uit de winkelnota een antwoord op de toenemende problematiek van de leegstaande handelspanden in de handelskernen? Is er volgens u nood aan bijkomende acties ter bestrijding en vermindering van de leegstand in de handelskernen, of liggen er reeds voorstellen op tafel over instrumenten die rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen worden ingezet om de problematiek van de leegstaande handelspanden in de kernen aan te pakken? Bent u bereid initiatieven te nemen ter ondersteuning en stimulering van de lokale besturen in hun strijd tegen leegstaande handelspanden in de lokale kernen?

Ik verwijs in dat verband naar de tips die UNIZO onder meer geeft in haar actieplan tegen leegstand. In dat document zegt UNIZO expliciet dat het probleem van de leegstand in handelscentra gewestelijk kan worden aangepakt, maar dat er ook telkens een vertaling zal moeten komen vanuit het gewest ten aanzien van het lokale niveau. Ze zegt ook dat de enige juiste manier om de ontwikkeling van de handelskernen te bevorderen, de planmatige aanpak is. Ze stelt dat het Vlaamse Gewest moet verzekeren dat in alle gemeenten uniforme maatregelen moeten worden uitgewerkt ter bevordering van de handelskernen. Ook genieten een aantal projecten de voorkeur, aldus UNIZO, zoals onder meer de oprichting van een kenniscentrum voor gestructureerde informatie over detailhandel, waarop lokale besturen dan een beroep kunnen doen.

Minister-president, werd de leegstandsproblematiek inmiddels ook al verder besproken met de betrokken partners, zoals de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), de werknemersorganisaties, UNIZO, het Agentschap Ondernemen enzovoort? Dat de leegstand blijft toenemen, baart immers toch wel voldoende zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mevrouw Peeters, ik heb een opmerking, niet over uw vraag op zich, maar over het feit dat u die vraag stelt. Uw partij ijvert vooral voor het vrije ondernemerschap, waarbij iedereen kan en mag ondernemen waar hij wil. Uw partijgenote heeft het al een paar keer gehad over creatieve destructie. Ik meen dat die leegstand toch wel deels het gevolg is van het feit dat niets aan banden mag worden gelegd, wat toch wel deels het standpunt van uw partij is. Uw partij was een groot voorstander van die baanwinkels, van die ketens langs de grote banen. De leegstand die er in bepaalde kernen is en die soms al echt dramatisch is, is een gevolg van het feit dat al die baanwinkels zich aan de rand van de stad hebben gevestigd. Mochten we hen toen meer aan banden hebben gelegd, dan zou er nu minder leegstand zijn in de handelskernen.

Mevrouw Lydia Peeters: Ik heb de typevoorbeelden van Maaseik en Maasmechelen ook al aangehaald tijdens de bespreking van de omzendbrief met minister Muyters in de commissie. Maasmechelen heeft een oude kern. Ver van die kern heeft men een volledig nieuw winkelcentrum opgericht, namelijk Maasmechelen Village, dat u waarschijnlijk wel bekend is. Aanvankelijk was de middenstand daar ook zeer bang voor. Men vreesde dat dit nieuwe winkelcentrum heel de oude kern zou doen verloederen en dergelijke. Daar is het tegendeel bewezen. In Maaseik heeft men daarentegen niet te kampen met het probleem van

baanwinkels die het centrum doen leeglopen. Daar heeft men een nieuw centrum ontwikkeld in de onmiddellijke nabijheid van de kern, met een grote ondergrondse parkeergarage en boven bijkomende woningen. Wat men daar had vooropgesteld, is echter niet gebeurd. Dat heeft niet gewerkt.

Ik pleit hier niet voor extra maatregelen. Dat hebt u me zeker niet horen zeggen. Ik zeg gewoon, en dat is destijds ook al door de VVSG aangehaald, dat in heel de winkelnota de leegstand te weinig belicht is. De Vlaamse overheid krijgt nu van UNIZO opmerkingen. UNIZO vraagt of de overheid geen regierol moet gaan spelen die als basis kan worden gebruikt voor de lokale besturen. Dat hoort u me vragen. In het begin stond ik nogal huiverig tegenover de winkelnota omdat ze juist nog meer beperkingen oplegt aan de middenstand, en dat willen we absoluut niet.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, mevrouw Peeters, zowel Maaseik als Maasmechelen hebben zich ingeschreven voor de renovatie van leegstaande handelspanden. Ik heb hier de hele lijst. Die kunt u vinden bij de VVSG, die hem gepubliceerd heeft.

De leegstandscijfers waarnaar verwezen wordt, focussen sterk op gemiddelden, die een handige vergelijkingsbasis vormen om de evolutie van jaar tot jaar op te volgen. Een deel van deze leegstand is ongetwijfeld te wijten aan de economische crisis. Tegelijk verbergen ze echter een veel complexere realiteit, die beleidsmatig een grote uitdaging vormt. U haalt zelf aan dat het op de ene plaats wel lukt en op de andere niet. Wat is de reden daarvan?

We moeten genuanceerd oordelen. De variatie rond de gemiddelde winkelleegstand van 7 procent is immers ontzettend groot. Er is 2,5 procent leegstand op A1-locaties, dat zijn locaties in het kernwinkelgebied met de hoogste passage, en meer dan 14 procent op C-locaties. Dat zijn de minder attractief geworden aanloopstraten met veel minder passage.

Het doel van de startnota Winkelen in Vlaanderen is het herstel van het evenwicht tussen kern en periferie. Leegstand wordt onder meer veroorzaakt door het onevenwicht dat decennialang gegroeid is. U weet dat we dit niet plotsklaps kunnen omkeren, maar we hechten daar veel belang aan en ik dank u voor uw vragen, collega's. We moeten het onevenwicht rechttrekken.

De startnota Winkelen in Vlaanderen kan zoals reeds besproken in twee zaken worden opgesplitst: het ruimtelijke kader en het economisch ondersteunende kader. Wat betreft het ruimtelijke kader werd het functiewijzigingsbesluit aangepast dat de omvorming van bedrijfsruimtes op bedrijventerreinen naar detailhandel onmogelijk maakt. Er werd een omzendbrief grootschalige detailhandel opgemaakt. Deze werd in deze commissie enkele weken geleden reeds besproken met collega Muyters.

Voor wat betreft het economisch ondersteunende kader was er de EFRO-oproep (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) voor 'gemeentelijke gevelrenovatie en renovatie van leegstaande handelspanden'. Daar zijn 42 gemeenten op ingegaan ter ondersteuning van de verfraaiing van hun handelskernen. Zoals gezegd waren Maaseik en Maasmechelen daarbij.

Er werd echter ook binnen het project Ondernemersvriendelijke Gemeente een oproep gelanceerd met als prioriteit het kernversterkend winkelbeleid. Negen projecten werden geselecteerd. Op dit ogenblik wordt een Leidraad voor de opmaak van een commercieel strategisch plan, ten behoeve van steden en gemeenten, afgewerkt. Dat instrument zal de gemeenten die een actief winkelbeleid willen voeren en winkelleegstand willen bestrijden, ondersteunen. Bovendien wordt ook de intergemeentelijke kennistransfer op het vlak van lokale economie gefaciliteerd via het lerend netwerk van gemeenten dat we hebben opgezet.

Ondertussen wordt het project Commerciële Innovatie, dat succesvol is in West-Vlaanderen, uitgetest in de vier andere provincies. Dat project biedt handelaars een individueel vernieuwingstraject om beter gewapend te zijn voor de uitdagingen waarmee ze worden geconfronteerd.

Uw tweede en derde vraag zal ik samen behandelen. Wij wensen zeker de lokale besturen te ondersteunen bij de bestrijding van de leegstand. Behalve de initiatieven die we reeds hebben genomen, met financiële ondersteuning, komen er nog. Een, een Leidraad voor de opmaak van een commercieel strategisch plan, ten behoeve van steden en gemeenten. Deze wordt nu afgewerkt en zit dus in finale fase. Dat instrument zal de gemeenten die een actief winkelbeleid willen voeren en winkelleegstand willen bestrijden, ondersteunen. Twee, op dit ogenblik wordt ook een haalbaarheidsstudie gefinaliseerd rond het opzetten van een kenniscentrum detailhandel dat de broodnodige data en studies zal leveren, waarmee lokale besturen hun detailhandelsbeleid kunnen onderbouwen.

Het voorstel om de onroerende voorheffing te verminderen voor investeringen in handelspanden in kernwinkelgebieden is een laatste maatregel die door het stakeholdersplatform positief werd onthaald. Zoals reeds gesteld in een antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Sabbe, roept deze maatregel heel wat vragen op van financiële en fiscaal-technische aard en wordt ze daarom verder onderzocht door het departement Financiën. We zijn daar volop mee bezig.

Ten slotte weet u dat wij vragende partij zijn voor een dringende regionalisering van de IKEA-wet om een geïntegreerd detailhandelsbeleid te kunnen voeren.

In het stakeholdersplatform detailhandel kwam de leegstandsproblematiek reeds aan bod. Dat leidde tot de inhoudelijke bijsturing van de eerder vermelde EFRO-oproep.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Mevrouw Lydia Peeters: Ik dank u voor uw antwoord, minister-president. De bijkomende maatregelen die u aankondigt, zullen zeker positief worden onthaald, zeker de vermindering van de onroerende voorheffing.

Wij hebben dat op lokaal vlak gedaan voor leegstaande bedrijventerreinen. We geven vrijstelling van de bijkomende opcentiemen die geheven worden op leegstaande bedrijfspanden. Voor de lokale besturen ligt dat financieel moeilijk. Als in dat verband de Vlaamse overheid een initiatief zou kunnen nemen, dan zal ik dat zeker toejuichen. Ik dank u alleszins voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de noodtoestand in de sector van de zonne-energiebedrijven - 1363 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, minister-president, collega's, hoewel recent nog, in Kluizen, een van onze grootste zonnepanelenparken in gebruik werd genomen, heeft de zonne-energiesector het in Vlaanderen niet zo gemakkelijk. Er wordt gezegd dat de toestand dramatisch is. PV-Vlaanderen, de vereniging van zonne-energiebedrijven, zegt dat de bestellingen van zonnepanelen door particulieren en bedrijven sinds begin dit jaar vrijwel zijn stilgevallen. Er zou een groot gedeelte van de 6000 jobs op het spel staan. Sinds januari 2012 zou er geen enkel project voor een groot zonnepark meer bij zijn gekomen. Dit wordt geweten aan de forse inkrimping van de subsidiëring door de Vlaamse Regering. Er wordt dan ook een grote kaalslag in de zonne-energiesector verwacht.

Het gaat nochtans om een van de meest toekomstgerichte en innoverende sectoren van Vlaanderen. Het zou goed zijn dat de Vlaamse Regering initiatieven zou nemen om de sector

te beschermen, tot op het moment dat die op eigen benen kan staan. Vanuit duurzaamheidsoogpunt is dat belangrijk. Daarom leg ik u deze vraag voor: wat wil de Vlaamse Regering, en in het bijzonder de minister van Economie, ondernemen om de teloorgang van deze belangrijke sector van de groene economie in Vlaanderen te voorkomen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, in uw vraag hebt u het over zonnepanelenproducenten. Veel Vlaamse producenten zijn er spijtig genoeg niet. U vreest dat 6000 jobs verloren zullen gaan. Voor het luik van de subsidies is minister Van den Bossche bevoegd. Ik denk dat wij voldoende redenen hadden om de stimuli wat te verminderen, want de subsidies voor zonnepanelen waren nogal van de hoge kant – en dan druk ik mij nog voorzichtig uit. Samen met minister Van den Bossche ben ik ervan overtuigd dat het ook vandaag nog interessant is om zonnepanelen te plaatsen. Zodra die er staan, moet men die niet snel vernieuwen, want hun levensduur bedraagt twintig jaar en meer. Ik denk dus dat wij zeer verstandig hebben gehandeld.

U hebt het over de teloorgang van de sector. Het hangt ervan af met welke periode u de toestand vandaag vergelijkt. 2011 was een recordjaar. De eerste drie maanden van 2012 werden er minder geplaatst, maar toch nog altijd meer dan in het hele jaar 2007. De piek van 2011 wordt vandaag dus afgetopt. Naast de aanpassing van de regels door minister Van den Bossche was het nodig om die piek af te toppen.

Kunnen wij een specifiek beleid voor de zonnepanelenproducenten of -installateurs voeren? Ik ken nog subsectoren waarover men zich kan afvragen of men voor hen geen specifiek beleid moet voeren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de sector van de installateurs van verwarmingsinstallaties. Is een specifiek beleid voor een specifieke subsector aangewezen? Dat is nog iets anders dan onze economie vergroenen en daartoe stimuli geven, met als een van de gevolgen een toename van de werkgelegenheid. Met dat laatste ben ik het eens. Maar inzake een specifiek beleid voor een specifieke subsector ben ik voorzichtig.

Experts menen dat de kosten voor zonnepanelen nog verder zullen dalen, zodat die technologie hopelijk ooit competitief wordt zonder ondersteuning. Vlaanderen is een importland voor zonnepanelen, zodat de toegevoegde waarde veeleer beperkt blijft. Installateurs zijn een zeer waardevolle en noodzakelijke actor. Vaak gaat het om elektriciens of dakwerkers die volledig of gedeeltelijk zijn omgevormd tot zonnepaneleninstallateurs. Omdat zowel elektriciens als dakwerkers reeds jaren op de VDAB-lijst van knelpuntberoepen staan, verwacht ik niet dat een eventuele vermindering van die installaties tot tewerkstellingsproblemen zal leiden.

De groene economie behelst meer sectoren dan de zonnepanelen. Vanuit de economie ondersteunen we de vergroening onder meer via de ecologiepremie en de groene waarborg. Dit jaar maken we de ecologiepremie aantrekkelijker en bieden we ruimte voor strategische ecologiesteun, zoals ik heb vermeld in mijn beleidsnota en de begrotingscontrole, waar een aantal beslissingen zijn genomen.

U spreekt van een noodtoestand in de sector van de zonne-energiebedrijven, maar dat moet u nuanceren en plaatsen in een tijds kader. Ik ben niet van plan andere specifieke economische maatregelen te treffen dan die die ik heb genoemd, zoals de ecologiepremie enzovoort. Die gelden voor alle sectoren en niet specifiek voor de installateurs, laat staan voor de producenten, want die zijn hier in Vlaanderen niet of heel beperkt actief.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister-president, het is normaal dat u enige voorzichtigheid aan de dag legt, maar als we spreken over 6000 jobs, dan gaat het toch om een niet onbelangrijke sector. De beroepsvereniging PV-Vlaanderen zegt dat het grootste deel van die jobs op het spel staat. Dat is hun uitspraak. En dat is toch niet niets. Ik heb u inspanningen zien leveren

voor grote bedrijven, waar minder dan 6000 mensen tewerkgesteld zijn. U hebt daar speciale inspanningen voor gedaan, u hebt geprobeerd bedrijven te redden, en terecht, maar met minder jobs dan 6000. Volgens die beroepsvereniging staan er 6000 jobs op het spel. Dan zou ik toch verwachten dat u daar evenzeer inspanningen voor wilt doen. Het lijkt me dan logisch dat u minstens rechtstreeks contact hebt gehad met de betrokkenen om de eigenlijke noden in kaart te brengen, en na te gaan in hoeverre die jobs effectief op het spel staan. Is het een paniecreactie, of is er een risico dat daar tewerkstelling verloren gaat? Dat moet u toch kunnen inschatten.

Als je dat beeld dan hebt, kunt u de volgende stap zetten. Dan kunt u bepalen of u instrumenten ontwikkelt om die sector te helpen. Ik begrijp dat dit niet is gebeurd. Er zijn nog geen contacten geweest en we lopen het risico dat die jobs verloren gaan. Het zou kunnen dat die markt over enkele maanden of jaren weer aantrekt, maar het is niet goed dat we een soort stop-and-gobeleid hebben, en dat die sector achteruitgaat. Het zou goed zijn dat die installateurs ergens anders werken, maar voor de sector zou het moeilijk zijn weer op gang te komen. Dat is ook niet wat we wensen.

Ik hoop dat u met die mensen hebt gesproken, en als u dat hebt gedaan, dat u een duidelijker beeld kunt geven van de noden die die sector ervaart.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het is juist dat die sector met mij geen contact heeft genomen, maar als mijn informatie juist is, wel met minister Van den Bossche. Aan haar vroegen ze die subsidies hoog genoeg te houden. Als er in bedrijven waar u naar verwijst, grote afvloeiingen gebeuren en de toestand heel ernstig is, nemen ze met mij contact op, maar dat is niet gebeurd. De vraag is of de toestand zo ernstig is als ze doen voorkomen. Ik betwijfel dat. Dat ze wel naar minister Van den Bossche zijn gestapt, maar niet naar mijn kabinet, geeft aan dat ze dat ook zo inschatten. Wat niet wegneemt dat ik opensta om dat verder met hen te bespreken, mocht er nog een probleem zijn. Hun eerste zorg in de discussie met minister Van den Bossche waren de subsidies.

Ik kan u verzekeren dat bedrijven voor minder dan 6000 jobs naar mijn kabinet bellen en dat we dan meteen een contact organiseren, maar ze hebben dat zelf niet gedaan. Uw voorstel dat ik dat nu zou doen, wil ik wel eens even bekijken. Ik weet niet of de toestand zo ernstig is als men laat uitschijnen.

Misschien zijn er die de hausse van de sector, zeker in 2011, verder willen doortrekken en er gebruik van willen maken. Als je dat vergelijkt met 2007, valt dat toch nog goed mee. Net zoals u, mijnheer Watteeuw, zal ik de zaak opvolgen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister-president, ik pleit ervoor dat uw kabinet of de administratie contact opneemt met de sector. Als men een dergelijke noodkreet laat horen, is het normaal dat men eventjes met elkaar spreekt om na te gaan of er iets kan worden gedaan of niet. We mogen de zaken niet op hun beloop laten. Het zou goed zijn dat u actief contact zoekt met die mensen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■